

Met liplezen hoor ik erbij

Rennie van Moolenbroek (62) kreeg als baby stuipen, daardoor is zij al haar hele leven slechthorend.

"Aan één oor ben ik doof, met het andere oor hoor ik 18 procent."

Ongehoorzaam kind

"Het werd pas ontdekt in de eerste klas van de lagere school. De onderwijzer vond mij ongehoorzaam omdat ik niet luisterde. Maar ik hoorde hem gewoon niet. Toen ik slechthorend bleek te zijn, vond iedereen het beter dat ik naar een speciale school zou gaan. Dat heeft veel impact, je verliest zo het contact met de kinderen die wel naar de buurtschool gaan. De speciale school waar ik naartoe ging was heel goed en ik had daar ook vriendinnen. Maar als ik thuis was, buiten schooltijd, was ik alleen. Want mijn klasgenootjes kwamen overal en nergens vandaan, niemand woonde bij mij in de buurt."

'Gewone' kinderen zijn wreed

"Ik had wel geluk met het gezin waarin ik opgroeide, er was veel begrip en liefde voor mij, ook van mijn broers en zussen. Ik hoorde van klasgenootjes wel eens dat het bij hun thuis heel anders ging. Dan lieten ze hen links liggen, omdat ze geen zin hadden om alles steeds te herhalen of ze gaven hen een draai om hun oren omdat ze 'niet luisterden'. Dat was bij mij gelukkig anders. We gingen bijvoorbeeld naar een voorstelling van Toon Hermans. Dan herhaalde mijn broer naast me wat hij had gezegd, en dan kon ik het liplezend begrijpen.

Dat is de belangrijkste vaardigheid die ik geleerd heb op de speciale school: liplezen, of spraakafzien zoals het tegenwoordig genoemd wordt."

"Met liplezen hoor ik bij de gewone wereld"

"Samen met een slechthorende vriendin ging ik op handbal. Ik had het niet gekund zonder die vriendin, want 'gewone' kinderen zijn wreed. Je wordt al snel uitgescholden voor dove kwartel of ze negeren je. Maar wat ik er wel van geleerd heb is dat je moet knokken voor een plaats in de 'gewone' wereld van mensen die wel horen. Ik heb veel wilskracht ontwikkeld."

Mijn tweede stel oren

"Vroeger wilde ik graag onderwijzeres worden. Toen was dat onmogelijk, er waren geen goede hulpmiddelen om een opleiding te kunnen volgen. Nadat ik gewerkt had als laborante en administratief medewerkster, ging ik met mijn man samenwerken in ons horecabedrijf en later in onze kaasspecialzaak. Het rechtstreekse contact met klanten ging prima, zolang ik maar kon liplezen. En als de klant zich al pratende omdraaide, herhaalde mijn man vaak wat er gezegd was. Thuis ook, als er iets op TV gezegd wordt wat ik niet versta, herhaalt hij dat. Mijn man heeft eigenlijk mijn tweede stel oren."

"Wat moeten we met dat rot ding?"

"'t Heeft ook wel leuke kanten om te kunnen liplezen. Ik heb bijvoorbeeld eens op TV gezien dat een beroemde schrijver een prijs kreeg, een modern beeldje. Toen hij naast zijn vrouw ging zitten met dat beeldje zag ik 'm zeggen: "Wat moeten we met dat rot ding?"

RENNIE VAN MOOLENBROEK

Tips van Rennie: Hoe ga je om met slechthorenden?

- Als je praat, zorg dan dat je gezicht goed zichtbaar is;
- Zorg voor verlichting als je bijvoorbeeld 's avonds buiten zit;
- Schrijf belangrijke dingen als naam, adres, telefoonnummer op. Als je dit sprekend doet gaat het meestal mis;
- Schreeuw niet, dat helpt namelijk niets en je wordt er zelf moe van;
- Probeer andere woorden te gebruiken als iemand niet begrijpt wat je bedoelt.

Tips van Rennie voor slechthorenden

- Kom voor jezelf op: leg uit, verberg je beperking niet;
- Zoek een goede plek voor jezelf uit in gezelschap, waar je alles kunt zien;

- Zorg dat je zo min mogelijk last hebt van achtergrondgeluid (muziek, machines);
- Bespreek in een restaurant een tafel in een hoek;
- Vertel de ober dat je slechthorend bent. Er kan wel eens een bord over je heen vallen omdat je de ober niet hoort aankomen en je op het verkeerde moment een beweging maakt;
- In een gezelschap zit je het beste aan een ronde tafel, dan kun je van iedereen het gezicht zien;
- Volg een cursus liplezen / spraakafzien;
- Zorg dat je de goede hulpmiddelen krijgt. Er is veel te krijgen, vele soorten hoortoestellen met geavanceerde mogelijkheden, bijvoorbeeld om beter naar muziek te luisteren. Maar er zijn ook flitsapparaten die waarschuwen als de bel gaat, of versterkte telefoons.

Je mist de grapjes

“Je moet je sociale leven anders inrichten. Aan feestjes heb ik geen behoefte, er is teveel geluid zodat je niets kunt volgen. En mensen die zich tot me richten kan ik wel volgen, maar ze vergeten het snel en draaien dan hun hoofd weg zodat ik niet meer kan volgen wat er gezegd wordt. Je mist grapjes en je wilt niet steeds vragen of ze dat kunnen herhalen, als iedereen al aan het lachen is. Het geeft veel eenzaamheid, meer dan bij andere beperkingen; dat blijkt ook uit onderzoek.”

Niet assertief hoeven zijn

“Wat ook uit onderzoek blijkt, is dat slechthorendheid veel energie kost. Als een horende en een slechthorende een presentatie volgen, zijn na afloop de hersenen van een slechthorende veel langer actief om alles te verwerken. En liplezen kost ook veel energie, er zijn veel mensen die neklachten krijgen omdat ze te gespannen kijken. Ik weet dit soort dingen, omdat ik vrijwilligerswerk doe bij de NVVS, de belangen-

organisatie van slechthorenden. Ik ben daar na mijn pensioen bestuurslid geworden. Soms leid ik vergaderingen. Bij andere clubs zou ik dat niet trekken, maar bij de NVVS hoef je niets uit te leggen. Niemand praat door elkaar, je hoeft niet assertief te zijn en begrip te vragen van je omgeving. Iedereen snapt daar hoe je met slechthorendheid moet omgaan.”

Meer informatie:

www.NVVS.nl Website van de Nederlandse Vereniging voor Slechthorenden.

www.hoorwijzer.nl U vindt hier informatie over hoortests, specialisten, hulpmiddelen en vergoedingen.

www.oorakel.nl Oorakel geeft gratis informatie en advies aan doven en slechthorenden. In de vestigingen kun je allerlei hulpmiddelen uittesten. In Utrecht zit een vestiging op de Pallas Athenedreef 14.

www.hoortest.nl Hierop staat een simpel doe-het-zelf testje waarmee je heel snel test hoe het met je gehoor staat.